

Zvyky a chování holubů v Brně cílem výzkumu LDF MENDELU, o závěry mají zájem města

18.3.2025 - | Mendelova univerzita v Brně

Prvním krokem při výzkumu zdivočelých holubů v Brně bylo stanovení jejich početnosti. Ve vnitřním městě je však k vidění jen zlomek holubů, kteří v něm žijí. Přebývají totiž především na střechách vysokých budov a jejich sčítání je proto problematické. „Využil jsem zkušeností se sčítáním havranů v Brně. Z nich jsem vycházel při návrhu metodiky, jak sečíst holuby, kteří létají z města za potravou do polí. Nejdříve jsme obešli město a zjistili, po jakých koridorech z města holubi létají do polí, a na nejfrekventovanější místa jsme postavili sčítací. Od rána do poledne jsme opakovaně sčítali holuby, co létají z města za potravou, každý den jich bylo okolo deseti tisíc. Na základě tohoto sčítání jsme dostali obrázek o tom, jaký je minimální počet holubů ve městě,“ vysvětlil zoolog Miloslav Homolka z Akademie věd, který na výzkumu s kolegy z LDF spolupracuje.

„Druhá metoda, kterou jsme zvolili, je klasická ornitologická. Část města jsme si rozdělili na sektory mající podobný charakter, například panelová sídliště, centrum s vysokými starými domy a tak dále, a provedli jsme klasické sčítání pozorováním. To znamená, procházeli jsme ta jednotlivá prostředí a počítali holuby, které jsme mohli zahlédnout. Díky tomu jsme získali druhý údaj o minimální početnosti holubů na modelové ploše a zároveň jsme zjistili, jak se liší početnost holubů v jednotlivých typech prostředí. Na 13 kilometrech čtverečních jsme napočítali přes 3 tisíce holubů, což je ale jen zlomek skutečného počtu,“ popsal Homolka.

Nejvíce holubů výzkumníci zaznamenali v centru města ohraničeném vnitřním okruhem, kde napočítali více než tisíc ptáků, a naopak zjistili, že v okrajových částech města s nízkou zástavbou se holubi nevyskytují. Každé vhodné prostředí obývá jedno hejno holubů, které zde má svůj domovský okrsek. K vzájemnému mísení a konfliktům tak mezi hejnami nedochází.

Výzkum je zaměřen také na potravní chování holubů. Ukázalo se, že hejna, která mají v okolí hnizdiště dostatek potravy, mimo město nelétají. Analýza potravy, čítající 4 000 vzorků, ukázala, že do polí nelétají například hejna usazená na Zelném trhu, u bývalého obchodního domu Tesco na Dornychu či na Mendlově náměstí.

Lokality s dostatkem potravy jsou ale v Brně v menšině. Převažují takové, kde mají holubi sice dostatek příležitostí pro hnizdění, ale potravy se jim zde nedostává. Tito holubi musí za potravou migrovat do polí. „V polích se holubi slétají na místa, kde mohou nalézt dostatek potravy, jedná se například o pole s obilím v době žní nebo na podzim sklizená pole po kukuřici. Na jednom poli může být třeba i přes tisíc ptáků. Velká hejna jsou tady pro holuby výhodou, poskytují jim větší bezpečí před predátory,“ popsal situaci na poli Homolka.

Zajímavá zjištění získávají výzkumníci také analýzou trusu. „Rozborem padesáti vzorků od jednoho hejna z jednoho dne jsme zjistili, že hejno tvořilo 5 skupin, u kterých se lišilo složení potravy. To naznačuje, že ptáci z jednoho hejna za potravou nelétají společně, ale v menších skupinách, díky tomu mohou efektivněji využívat různé potravní zdroje,“ vysvětlil vědec.

Pohyb holubů, jejich zvyky i odběry vzorků jsou pro výzkumníky důležité pro získání představy o chování a životě holubů. Závěry včetně doporučení vztahujících se k problematice soužití člověka s

holuby ve městě, respektive k potřebě případné redukce počtu zdivočelých holubů, budou následně předány Technologické agentuře ČRa pracovníkům státní správy.

Odborníci ale již nyní připouští, že situace nemá jednoznačné řešení. „*Brno je obydleno stabilním počtem holubů a ta populace má určitou strukturu. Když holubům znemožníme hnízdění na budovách, kde mají optimální podmínky, už nemají moc prostoru, kam se přestěhovat, popřípadě se přestěhují do nevhovujících podmínek a výsledkem bude jejich klesající hustota,*“ odhadl Jiří Kamler z Ústavu ochrany lesů a myslivosti.

Vzhledem k rozmanitým podmínkám ve městě nemá podle Kamlera redukce zdivočelých holubů centrální řešení a zodpovědnost by v případě potřeby jejich redukce měla spočívat především na majitelích nemovitostí, kde holubi hnízdí. „*Příkladem může být Mendelova univerzita, kde působím. Poté, co jsme uzavřeli půdu na jedné z budov v kampusu v Černých Polích, zhruba dvě stě holubů ztratilo svůj domov.*“

Projekt zaměřený na volně žijící živočichy ve městech, a to jak suchozemské, tak vázané na vodu, bude uzavřený v prosinci 2025.

Kontakty pro více informací: prof. Ing. Jiří Kamler, Ph.D., vedoucí Ústavu ochrany lesů a myslivosti LDF MENDELU, +420 603 744 658, jiri.kamler@mendelu.cz; RNDr. Miloslav Homolka CSc., Ústav biologie obratlovců AV ČR, +420 776 122 884; homolkamilo@gmail.com

- Celkový počet holubů v Brně je odhadován minimálně na 15–20 tisíc jedinců.
- Podíl migrujících holubů kolísá od 10 % do 90 %, v průměru do polí létá 60 % jedinců.
- Na okolní pole létá každý den minimálně 10 tisíc holubů, ostatní se živí ve městě.
- Roční přírůstek a zároveň i počet uhynulých holubů v Brně je odhadován na 50 tisíc jedinců.

<http://mendelu.cz/zvyky-a-chovani-holubu-v-brne-cilem-vyzkumu-lfd-mendelu-o-zavery-maji-zajem-me-sta>